

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม ทดสอบก่อนและหลัง (Two-Groups pretest-posttest control group designs) มุ่งศึกษาเปรียบเทียบผลของการพยาบาลเป็นทีมต่อประสิทธิผลของหอผู้ป่วยระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งใช้การพยาบาลเป็นทีมกับกลุ่มควบคุมซึ่งปฏิบัติงานตามรูปแบบของฝ่ายการพยาบาล โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลภายหลังการพยาบาลเป็นทีมแตกต่างจากก่อนการพยาบาลเป็นทีม

2. ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาล และคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย ภายหลังการพยาบาลเป็นทีมแตกต่างจากก่อนการพยาบาลเป็นทีม

3. ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุม

4. ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาล และคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสามัญ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ 6 หอผู้ป่วย จำนวนทั้งสิ้น 98 คน และผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาใน 6 หอผู้ป่วย ได้ทำการสุ่มแผนกผู้ป่วยโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้แก่ แผนกศัลยกรรม จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีความคล้ายคลึงกันทั้งในลักษณะงานและมีจำนวนบุคลากรใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีจำนวนเตียงไว้รับผู้ป่วยเท่ากัน กลุ่มทดลอง ได้แก่ ทีมการพยาบาลทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย จำนวน 16 คน และผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย จำนวน 60 คน กลุ่มควบคุม ได้แก่ ทีมการพยาบาลทั้งหมดที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง จำนวน 14 คน และผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง จำนวน 60 คน

หลังจากนั้นได้นำข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทีมการพยาบาล คือ ตำแหน่งทางวิชาชีพ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วย คือ อายุ ประเภทของผู้ป่วย และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่อาจมีผลต่อการทำงานเป็นทีม (ซุติมา มาลัย, 2537 ; ยุวรัตน์ รัตนาคินทร์, 2528) มาเปรียบเทียบทางสถิติโดยใช้ Chi-square test พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ แบบแผนการพยาบาลเป็นทีมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการพัฒนาทีมงานของ Tuckman และจากการศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยซึ่งรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านความสามารถในการยืดหยุ่น และแบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย ได้แก่ ด้านปริมาณการบริการพยาบาล และด้านคุณภาพการบริการพยาบาล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน โดยใช้แนวคิดประสิทธิผลของ Mott ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน และผ่านการหาความเที่ยงภายในโดยวิธี Cronbach coefficient ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .94 ทั้งสองชุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test) ด้วยแบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยกับพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาลและผู้ป่วยซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. ระยะทดลอง ในขั้นการรวมตัวของทีม ซึ่งผู้วิจัยจัดเป็นโครงการอบรมการพยาบาลเป็นทีม เนื่องจากกลุ่มทดลองเป็นพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเดียวกันทั้งหมด ทำให้ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มได้พร้อมกัน จึงได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นพยาบาล 5 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นพยาบาล 3 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน ใช้เวลากลุ่มละประมาณ 6 ชั่วโมง ในขั้นการระดมความคิด ขั้นกำหนดบรรทัดฐาน และขั้นการดำเนินงาน ผู้วิจัย

จัดประชุมกลุ่มขึ้นภายในหอผู้ป่วยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละประมาณ 30-50 นาที ตามแบบแผนการพยาบาลเป็นทีมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ระยะเวลาหลังการทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test) ด้วยแบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยกับพยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล และผู้ป่วย ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง 1 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่และแสดงจำนวนเป็นร้อยละ
2. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม
3. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม
4. เปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการใช้พยาบาลเป็นทีมโดยใช้สถิติ Paired t-test
5. เปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านปริมาณการบริการพยาบาล ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการใช้พยาบาลเป็นทีมโดยใช้สถิติ Paired t-test
6. เปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความสามารถในการยืดหยุ่นของทีมการพยาบาลจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม โดยใช้สถิติ Independent t-test

7. เปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านปริมาณการบริการพยาบาล ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลของทีมการพยาบาล ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการใช้การพยาบาลเป็นทีม โดยใช้สถิติ Independent t-test

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ก่อนและหลังการพยาบาลเป็นทีมของกลุ่มทดลอง ได้ผลดังนี้

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาลและด้านความสามารถในการยืดหยุ่นภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากก่อนใช้การพยาบาลเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านความสามารถในการปรับตัว ซึ่งไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง และเมื่อนำมาทดสอบรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากก่อนใช้การพยาบาลเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 8) ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาลภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน และทดสอบรวมทั้ง 2 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากก่อนใช้การพยาบาลเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 9)

2. เปรียบเทียบประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีม ได้ผลดังนี้

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น ภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล เมื่อทดสอบเป็นรายด้านและทดสอบรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 10) ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาลภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย พบว่าด้านปริมาณการบริการพยาบาลของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลซึ่งเปรียบเทียบจากผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิผลของหอผู้ป่วยพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อนำมาทดสอบรวมทั้ง 2 ด้าน พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 11)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลของการเปรียบเทียบประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ก่อนและหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมของกลุ่มทดลอง พบว่า

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาลและด้านความสามารถในการยืดหยุ่นภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาล พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากก่อนใช้การพยาบาลเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นด้านความสามารถในการปรับตัว ซึ่งไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง และเมื่อนำมาทดสอบรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากก่อนใช้การพยาบาลเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 8) ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาลภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย เมื่อทดสอบเป็นรายด้าน และทดสอบรวมทั้ง 2 ด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากก่อนใช้การพยาบาลเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 9) อธิบายได้ดังนี้

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดการอบรมการพยาบาลเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การให้ความรู้เรื่องการพยาบาลเป็นทีม เพื่อให้ทีมการพยาบาลมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพยาบาลเป็นทีม บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรภายในทีมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม พร้อมทั้งพัฒนาการพยาบาลเป็นทีมตามขั้นตอนการพัฒนาทีมแต่ละขั้นตอนเป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งการพยาบาลเป็นทีมจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการสร้างทีมการพยาบาลและมีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอยู่เสมอ Byers and Simms (1994: 327) กล่าวว่า การสร้างหรือการพัฒนาทีมการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญในการวางแผน การประสานงาน การมอบหมายงาน และการจัดการกับความขัดแย้ง และสุนันทา เลานันท์ (2540: 62) กล่าวว่า การสร้างทีมหมายถึง ความพยายามทำให้กลุ่มสามารถเรียนรู้การวินิจฉัยปัญหาเพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์ต่างๆในการทำงานให้ดีขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งความสัมพันธ์เหล่านี้มีผลต่อการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อกลุ่มทดลองได้ปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลเป็นทีม ซึ่งได้แก่ การมอบหมายงาน การเยี่ยมตรวจผู้ป่วย การประชุมปรึกษาก่อนและหลังให้การพยาบาล การเขียนแผนการพยาบาล การให้การพยาบาล การนิเทศ และการประเมินผล เมื่อได้ปฏิบัติอย่างจริงจังแล้วจะนำไปสู่ผลสำเร็จของทีม ซึ่งในที่นี้คือ ประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ผู้ป่วยได้รับการบริการที่เพียงพอ มีคุณภาพ เนื่องจากผู้ป่วยมีผู้รับผิดชอบที่แน่นอน มีบุคลากรหลายระดับที่

ทำการดูแลผู้ป่วย บุคลากรพยาบาลมีความร่วมมือในการทำงาน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปรับตัวเข้าหากัน การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลเป็นทีมช่วยให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาของอดาพร สันติธนานนท์ (2533) พบว่า ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การประสานงาน และการมีกิจกรรมร่วมกันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเช่นกัน นอกจากนี้ทัศนีย์ โฉมพิชาติ (2533) ศึกษาพบว่า พยาบาลที่มีความรู้ในเรื่องการพยาบาลเป็นทีมจะช่วยให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับโสภิตา ทัดพิณิจ (2532) ที่มีความเห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับการมอบหมายงานในการพยาบาลเป็นทีมเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นในการพยาบาลเป็นทีมที่จะช่วยให้การพยาบาลสมบูรณ์และต่อเนื่อง เพราะการมอบหมายงานเป็นการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ การพยาบาลให้แก่ผู้ร่วมทีมตามขอบเขตความสามารถของแต่ละคนโดยหัวหน้าทีม ทำให้สามารถให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยเป็นรายบุคคล โดยใช้การทำงานร่วมกันเป็นทีมของทีมการพยาบาล นอกจากนี้ วิไล อำนวยรัตน์ (2539) กล่าวว่า การเยี่ยมตรวจผู้ป่วยเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งของการพยาบาลเป็นทีมที่สำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกันคุณภาพและปริมาณการพยาบาลที่ดี แผนการพยาบาลเป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่การพยาบาลที่มีคุณภาพ และการประสานงานที่ดีจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำให้เป้าหมายขององค์การประสบผลสำเร็จหรือบรรลุประสิทธิผลขององค์การ(Sullivan ,1990: 30 อ้างถึงใน ปรานค์ทิพย์ อุจะรัตน์ ,2541: 57)

ส่วนประสิทธิผลของหอผู้ป่วยด้านความสามารถในการปรับตัวของทีมการพยาบาลกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน การรักษาสัมพันธภาพ การตัดสินใจแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ การค้นหาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน การปฏิบัติงานได้ดีเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน พบว่า หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ย่อมแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองเริ่มมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม แต่ความสามารถในการปรับตัวจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ จำเป็นต้องใช้เวลาที่เพียงพอ ในการพัฒนาการพยาบาลเป็นทีมครั้งนี้ ใช้เวลาเพียง 6 สัปดาห์ จึงอาจเห็นการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ชัดเจน สอดคล้องกับ Gibson, Ivancevich and Donnelly (1979: 29) มีความเห็นว่าความสามารถในการปรับตัวเป็นเกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิผลองค์การในระยะกลาง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินประสิทธิผลองค์การในระยะสั้น กล่าวคือประสิทธิผลการบริการพยาบาล ด้านปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถในการยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถประเมินได้ แต่ยังไม่สามารถประเมินประสิทธิผลในด้านความสามารถในการปรับตัวได้ในระยะนี้

2. ผลของการเปรียบเทียบประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีม

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านประสิทธิภาพบริการพยาบาล ด้านความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น ภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากการพยาบาล เมื่อทดสอบเป็นรายด้านและทดสอบรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 10) ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านปริมาณการบริการพยาบาลและด้านคุณภาพการบริการพยาบาลภายหลังใช้การพยาบาลเป็นทีมซึ่งรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วย พบว่าด้านปริมาณการบริการพยาบาลของกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านคุณภาพการบริการพยาบาลซึ่งเปรียบเทียบจากผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิผลของหอผู้ป่วยพบว่าไม่แตกต่างกันและเมื่อนำมาทดสอบรวมทั้ง 2 ด้าน พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 11) อธิบายได้ดังนี้

ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยภายหลังกลุ่มทดลองใช้การพยาบาลเป็นทีมสูงกว่ากลุ่มควบคุมยกเว้นด้านคุณภาพการบริการพยาบาล เนื่องจากผลของกิจกรรมการพัฒนาที่ทีมงาน เริ่มตั้งแต่ โครงการอบรมการพยาบาลเป็นทีม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการพยาบาลเป็นทีมทั้งในด้านกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การใช้กิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เป็นการช่วยให้มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้ร่วมงาน ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาทีมที่จัดให้กลุ่มทดลองเป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสุนันทา เลานันทน์ (2540) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญของกระบวนการพัฒนาองค์การ คือ การแสวงหาวิธีการที่ดีกว่ามาใช้ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดึงทักษะและความสามารถของทรัพยากรบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์การ การพัฒนาองค์การเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผน มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์การโดยอาศัยความร่วมมือจากทีมงาน จากผลงานวิจัยของสมบุญ สอนประภา (2537) พบว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และกุหลาบ รัตนสังข์ธรรม (2536) พบว่า การเพิ่มประสิทธิผลองค์การ ควรจะต้องมีการพัฒนาบรรยากาศองค์การ การพัฒนาการทำงานเป็นทีม มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้ชัดเจน นอกจากนี้การที่สมาชิกทีมมีการช่วยเหลือกันและกันอย่างเต็มศักยภาพ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ด้านการปฏิบัติงานและทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทีมด้วยกัน สมาชิกทีมมีอิทธิพลซึ่งกันและกันสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่มีความยืดหยุ่น

ซึ่งเป็นลักษณะของทีมที่มีประสิทธิผล (Rensis Likert, 1961 cited in Dyer,1987: 14) ภายหลังจากที่มีการใช้การพยาบาลเป็นทีมแล้ว ทีมการพยาบาลที่เป็นกลุ่มทดลองยังคงปฏิบัติอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอนที่ได้ตกลงร่วมกันและได้จัดทำเป็นคู่มือในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมของหอผู้ป่วย ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรจะให้พฤติกรรมและวิธีการในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีมคงอยู่ต่อไปจึงมีการนำวิธีการเสริมแรงมาใช้กับกลุ่มทดลอง ซึ่ง Skinner พบว่าถ้าต้องการให้พฤติกรรมแบบการกระทำคงอยู่ จะต้องให้การเสริมแรง (Wort,C.B.; Loftus,E.f. and Marshall,M.E. 1988: 131) การเสริมแรงในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การให้คำชมเชยถึงความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม ความร่วมมือกันของบุคลากรในทีม

สำหรับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยด้านคุณภาพการบริการพยาบาล ซึ่งไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เนื่องจากการปฏิบัติงานในปัจจุบันจะเน้นในเรื่องคุณภาพการบริการพยาบาลเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยไม่ได้คำนึงถึงกระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งคุณภาพ ซึ่งในระหว่างดำเนินการทดลองแม้จะมีการป้องกันการปนเปื้อน (contaminate) คือ การขอความร่วมมือไม่ให้กลุ่มทดลองไปเปิดเผยขั้นตอนการปฏิบัติงานให้แก่ผู้อื่นทราบ มีการชี้แจงให้กลุ่มควบคุมทราบว่าสามารถปฏิบัติได้ตามปกติ มีเพียงการตอบแบบวัดประสิทธิผลของหอผู้ป่วยก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งมีระยะห่าง 6 สัปดาห์ แต่กลุ่มควบคุมก็มีการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน โดยนำกระบวนการพยาบาลและกระบวนการแก้ไขปัญหาใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมทุกข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 แสดงให้เห็นว่าเป็นผลเนื่องมาจากกลุ่มทดลองมีการใช้การพยาบาลเป็นทีมอย่างจริงจัง มีการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น ซึ่ง Tappen (1995: 308) กล่าวว่า ความต่อเนื่องของงานมีผลต่อคุณภาพการดูแล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม ในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย เป็นระยะทุก 3 เดือน เพื่อดูความต่อเนื่องและมีการพัฒนาให้ดีขึ้น
2. ควรจัดให้มีการพัฒนาการพยาบาลเป็นทีมให้กับหอผู้ป่วยอื่นๆ เพื่อให้ทีมการพยาบาลในแต่ละหอผู้ป่วยได้พัฒนาศักยภาพของตน
3. ผู้บริหารจัดการระบบงานให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติการพยาบาลเป็นทีม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านอื่นๆ จากผลของการพยาบาลเป็นทีม
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาการพยาบาลเป็นทีม โดยใช้แนวคิดการสร้างทีมหรือการพัฒนาทีมอื่นๆ
3. ควรทำการวิจัยการพยาบาลเป็นทีมในหอผู้ป่วยอื่นๆ เพื่อจะได้ข้อสรุปของการพยาบาลเป็นทีมมาใช้เป็นรูปแบบในการปฏิบัติงานต่อไป